

Hevesi József

Írta: Sziklay János

Hosszú és érdemes pályát futott be az irodalom országának különböző útjain Hevesi József, — és, amikor makacs betegsége elragadta sorainkból, még kortársai is alig méltatták a megillető gyászra. Újságíró volt, de egyetemes író is, költő, elbeszélő és színműró. Az irodalmi hivatás vitte az újságírói pályára, mint kortársait általában; mert hiszen a hírlapírás fellendülésének korában, amely a múlt század hetvenes éveire esik, biztosabb támpontot keresve, a már tehetségükről itt nagyobb tanúságot tett írók mentek újságírónak. Hevesi József már egy kötet költeménynyel, majd elbeszéléssel jelentkezett, amikor belső ihletétől sarkalva, az egyetemen filozófiai tanulmányát befejezve, újságírónak állt.

Mint újságíró azonban kevésbé lett volna jelentős. A hírlapírás történetében szerkesztői talentuma és tevékenysége követel méltatást.

Szerencsés véletlen, hogy földije volt az akkor szintén filozófiai tanulmányokkal foglalkozó, a berlini egyetemről haza jött Fekete Józsefnek. Fekete, mint vagyonos és az irodalom szeretetétől hevített, finomabb irodalmi ízlést elsajátított fiatal ember, akkor éppen fiatal házas is, rendkívül művelt nő férje, elhatározta, hogy német és angol mintára havonként megjelenő irodalmi és művészeti folyóiratot alapít. Ez volt a *Magyar Szalon*. Földijét, Hevesi Józsefet vette oda szerkesztőnek, megtartván kezében a főirányítást. Hevesi József ugyanis 1857-ben született Kecskeméten s három évvel volt fiatalabb Fekete Józsefnél.

A *Magyar Szalon* csakhamar kedvelt folyóirata lett a művelt közönségnek. Szerkesztőségének nagy irodalmi érdeme, hogy sorra megszólaltatta és egyesítette a szépirodalom akkori munkásait, Jókaitól a kezdőig. Ott minden jó munka szíves fogadtatásra talált. Hevesi József külön is az az érdem, hogy először mutatta be rövid dolgozataik kapcsán, arcképekkel azokat, akiknek jórésze közismeretesen névtelen napszámosa a hírlapirodalom nagy kultúrmunkásságának. Meg akarta őket ismertetni a nagyközönséggel, miután saját közönségük sem ismerte őket. Az egyes szépirodalmi közlemények illusztrálásával pedig nemcsak a festő- és rajzolóművészek hírét gyarapította, nemcsak ezeknek iuttatott mellékkezeset, hanem fel

zönség előtt az író értékét is emelni igyekezett, mert hiszen a közönség szemében mindjárt értékesebbnek látszott az az író, akit érdemesnek tartottak művének illusztrálására. Költői versenyeket is rendezett a Szalon; emellett pedig komoly kritikával nem egy munkának jelölte meg méltó helyét az irodalomban.

Az már nem volt szerencsés gondolata Feketének, hogy a folyóirat emelése érdekében Keglevich István gróffal szövöttek. A szeszélyéről ismert intendáns a folyóiratot is nem-sokára tönkrajuttatta.

Hevesi József már előbb megvált a szerkesztéstől. Egyideig a *Pesti Napló*, majd a szépirodalmi *Magyar Génius* szerkesztője volt, majd maga alapított *Otthon* címmel szépirodalmi hetilapot, sőt a *Magyar Szalont* is igyekezett újra életrekelteni pár évvel annak bukása után: de tartós sikert már nem tudott kivívni; a politikai harcok, a napilapok versenye, a technikai követelmények szertelen emelkedése: mindez megbénította szándékát, míg végül visszavonult az aktív hírlapírástól és biztosabb, ha nem is kevésbé fáradságos vállalkozással került vezetőállásba.

Elbeszélő művei több mint tíz kötetre terjednek. Vigjátékai szerepeltek a Nemzeti Színház színpadán, többnyire *Hetényi Bélával* társszerzőségben. Mint íróról és újságíróról emlékeztén, fájlnunk kell elvesztésében a jóakarátú, egyéni szeszélyeken túlemelkedő, baráti szívű kartársnak elvesztését is.